

ฉบับที่ 8

ปีที่ 16
เดือนกันยายน
2563

ฟ้าสวย·น้ำใส

ข่าวสารที่กระตุ้นให้ทุกคน
ช่วยกันอนุรักษ์ทรัพยากร
ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

วารสารข่าวกรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม

หยุดเผาโลกหนึ่งวัน
ปล่อยมลพิษเป็นศูนย์

โลกเรากำลังแยลง

ปัญหาภาวะโลกร้อนทวีความรุนแรงมากขึ้น และส่งผลกระทบต่อประเทศไทยมากขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ โดยเฉพาะภัยพิบัติต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นน้ำท่วม ภัยแล้ง อุทกภัยที่เกิดขึ้นทุกปีและทวีความรุนแรงมากขึ้น

ภัยเหล่านี้ล้วนเป็นผลพวงจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศทั้งสิ้น จึงต้องหาทางแก้ไขให้เป็นรูปธรรม ซึ่งสามารถดำเนินการได้ตั้งแต่ระดับชุมชน ท้องถิ่น ตลอดจนภาครัฐและภาคเอกชน

เป็นต้นว่าการปลูกป่าจะช่วยลดผลกระทบจากภาวะโลกร้อนได้ทางหนึ่ง ทว่ามันไม่ได้แก้ได้อย่างทัน่วงที่การลดการปล่อยมลพิษก็สำคัญ ซึ่งทุกวันที่ 21 กันยายนของทุกปี ถูกกำหนดให้เป็น “วันปลอดมลพิษโลก” (Zero Emissions Day) หรือเรียกย่อ ๆ ว่า “ZeDay” ซึ่งทุกคนสามารถลดการปล่อยมลพิษได้ในทุก ๆ วัน

การรณรงค์อย่างเดียวยังคงไม่เพียงพอ ต้องเกิดความตระหนักและลงมือทำทันที เพราะโลกเราแยลงทุกวัน หากไม่ควบคุมการปล่อยมลพิษ ภาวะ ขณะที่อุณหภูมิโลกยังคงเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง เราจะเผชิญกับหายนะอันใหญ่หลวงในไม่ช้า

กองบรรณาธิการ
ฟ้าสวยน้ำใส

จัดทำโดย

กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม
49 ถนนพระราม 6 ซอย 30 พญาไท
กรุงเทพมหานคร 10400

โทรศัพท์ 0 2298 5630
www.deqp.go.th
www.facebook.com/deqpth

กระดาษรีไซเคิล 100%
ใช้หมึกพิมพ์จากหมึกถั่วเหลือง
ที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

สารบัญ

- 3 • เกาะกระแสกรีน**
ให้วันหยุดประจำปีกับโลกหนึ่งวัน
- 4 • พลังขับเคลื่อน**
ศูนย์เรียนรู้แห่งความสำเร็จ
2 โรงเรียนปลอดขยะ
3 ชุมชนขยะเป็นศูนย์
- 6 • 5กักคนเขียว**
'ระตะนะ ศรีวรกุล' ดึงหนุ่มสาวคืนถิ่น
ปลูกเกษตรอินทรีย์วิถีแห่งความยั่งยืน
- 7 • เท่ากัน**
เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม
ง่ายๆ ในชีวิตประจำวัน
- 8 • เบิกโลก**
พัฒนาระบบ AI ติดตาม
การปล่อยก๊าซเรือนกระจกทั่วโลก

ผักผลไม้ปลอดสารพิษ
ไมโครพลาสติกผ่านราก
- 10 • สุขพอเพียง**
'วัฒนาวิชัย' วัฒนศิริริ้วทิวทันได้
ปลอดฟอกอากาศแห่งเมืองมหาสารคาม
- 11 • กรีนโมล' ตุน**
- 12 • ผลใจ**
ชมรมพิทักษ์ทะเล ม.วลัยลักษณ์
ปลูกฝังการจัดการขยะตั้งแต่ต้นทาง
- 13 • ร่วมไม้ร่วมมือ**
ขยายเครือข่าย ทสม.
กรุงเทพมหานครครบทุกเขต
- 15 • บนความเคลื่อนไหว**
Lego ผลิตตัวต่อจากวัสดุ
ชีวภาพ ลดขยะลงทะเล

ให้วันหยุดประจำปีกับโลกหนึ่งวัน

ไฟฟ้าส่วนใหญ่ที่เราใช้ได้มาจากเชื้อเพลิง**ฟอสซิล** ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญที่สุดในการปล่อยมลพิษและการปล่อยมลพิษเหล่านี้ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ

วันปล่อยมลพิษเป็นศูนย์ (Zero Emissions Day) หรือเรียกสั้น ๆ เป็นภาษาพูดว่า 'Ze Day' มีจุดมุ่งหมายเพื่อให้ทั่วโลกหยุดการเผาไหม้เชื้อเพลิงฟอสซิลชั่วคราวเป็นระยะเวลา 24 ชั่วโมง

วันปล่อยมลพิษเริ่มต้นขึ้นในเมืองแอตแลนติก รัฐโนวาสโกเชีย ประเทศแคนาดา จากการเปิดตัวเว็บไซต์ในวันที่ 21 มีนาคม 2551 ได้เรียกร้องให้ระบับการเผาไหม้เชื้อเพลิงฟอสซิลพร้อมกันในวันที่ 21 กันยายน ด้วยสโลแกน "ให้วันหยุดประจำปีกับโลกหนึ่งวัน" ข้อความที่เรียบง่ายแต่ลึกซึ้งนั้น ได้รับการแปลกว่า 12 ภาษาเพื่อช่วยกันสื่อสาร

แนวคิดเบื้องหลัง Ze Day คือการหยุดเดิมพลังงาน (ฟอสซิล) และเรียกร้องให้มีการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของเราในแต่ละวัน เพื่อเพิ่มความตระหนักรู้ถึงทรัพยากรที่จำกัดและเพื่อรักษาโลกใบนี้เอาไว้

ไฟฟ้าส่วนใหญ่ที่เราใช้ได้มากจากเชื้อเพลิงฟอสซิล ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญที่สุดในการปล่อยมลพิษ และการปล่อยมลพิษเหล่านี้ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและในทางกลับกันการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศก็กลายเป็นตัวแปรสำคัญที่จะก่อให้เกิดภัยพิบัติต่าง ๆ เช่น ไฟป่า ภัยแล้ง น้ำท่วม และโรคระบาด เป็นต้น

สังคมสมัยใหม่มีการใช้พลังงานไฟฟ้าเพิ่มมากขึ้นเรื่อย ๆ เนื่องด้วยอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ที่เราใช้ในชีวิตประจำวันจำเป็น

ต้องได้รับการชาร์จและขับเคลื่อนผ่านกระแสไฟฟ้าจำนวนมาก ซึ่งมาจากเชื้อเพลิงฟอสซิล มีเพียงส่วนน้อยเท่านั้นที่มาจากแหล่งพลังงานหมุนเวียน

ในทางปฏิบัติหลายคนไม่เคยมีส่วนร่วม หรือนึกไม่ถึงว่าการลดใช้พลังงานไฟฟ้าสามารถช่วยโลกเราได้ แต่อย่างน้อยยังมีหนึ่งวันที่เป็นเครื่องเตือนใจว่าเราทุกคนสามารถทำได้แม้เพียงเล็กน้อยก็ตาม เช่น ถอดปลั๊กทุกอย่างที่ไม่จำเป็น แทนที่จะดูทีวี เล่นคอมพิวเตอร์หรือทำกิจกรรมอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ หันไปสังสรรค์กับครอบครัวและเพื่อนฝูงและใช้เวลาอยู่กับธรรมชาติ เพราะความพยายามของแต่ละคนใน Zero Emissions Day คือสิ่งที่มีค่าสำหรับโลก (1)

ในบ้านเราให้ความสำคัญกับการลดการใช้พลังงานมาอย่างต่อเนื่อง และรัฐบาลก็สนับสนุนให้ประเทศไทยเป็นสังคมคาร์บอนต่ำ อีกทั้งไทยมีพันธะสัญญาในการลดก๊าซเรือนกระจกตามเจตจำนงที่แสดงต่ออนุสัญญา

สหประชาชาติว่าด้วยการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ (UNFCCC) ในการลดก๊าซเรือนกระจก 20-25% ภายในปี 2573 โดยในปี 2562 ไทยสามารถลดก๊าซเรือนกระจกได้ 10-15% สูงกว่าเป้าหมายที่ตั้งไว้ 7% จากปัจจุบันไทยเป็นประเทศปล่อยก๊าซเรือนกระจกเป็นอันดับที่ 21 ของโลก มีสัดส่วน 0.9% และเป็นที 2 ของอาเซียนรองจากอินโดนีเซียภาคที่ปล่อยก๊าซเรือนกระจกมากที่สุดของไทยคือภาคพลังงาน ซึ่งรวมถึงการปล่อยก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์จากท่อไอเสียรถยนต์และโรงไฟฟ้าที่มีสัดส่วน 70% ที่เหลือเป็นภาคอุตสาหกรรม 10% และภาคการเกษตร 10% (2)

อย่างไรก็ตาม เพื่อให้การลดการใช้พลังงานฟอสซิลลดลงอย่างต่อเนื่อง ทุกคนต้องลงมือปฏิบัติอย่างจริงจังทั้งในแง่ปัจเจก ชุมชน ธุรกิจ และอุตสาหกรรม และหันไปพึ่งพาการใช้พลังงานหมุนเวียนเพิ่มมากขึ้น มีการนำเทคโนโลยีที่สามารถช่วยลดระดับคาร์บอนในสิ่งแวดล้อม ไม่ว่าจะเป็นการดักจับและกักเก็บคาร์บอน หรือการดักจับก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์โดยตรงจากอากาศ หรือจะต้องใช้ทุกวิธีที่กล่าวมาความร่วมมือกัน เพื่อรองรับความต้องการพลังงานที่เพิ่มขึ้นจากการขยายตัวของเศรษฐกิจทั่วโลก ●

ที่มา :
1) www.zeroemissionsday.org, www.ecomena.org/zero-emissions-day/
2) <http://www.tgo.or.th/2020/index.php/th/post/TG0200100048>

ศูนย์เรียนรู้แห่งความสำเร็จ 2 โรงเรียนปลอดขยะ 3 ชุมชนขยะเป็นศูนย์

เทศบาลแจกอุปถัมภ์คัดแยกขยะในครัวเรือนเป็น **Gift Set** ขยะ โดย 1 ครัวเรือน 1 ชุด สำหรับบ้านที่สนใจเข้าร่วม ซึ่งสามารถลดขยะส่งไปฝังกลบลงมากกว่า 65%

กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อมได้จัดทำโครงการชุมชนปลอดขยะ (Zero Waste) และโรงเรียนปลอดขยะ (Zero Waste School) ขึ้นภายใต้แนวคิดการจัดการขยะเหลือศูนย์ (Zero Waste) ตามหลัก 3Rs ซึ่งดำเนินการมาจนถึงปัจจุบัน ในปี 2562 มีชุมชนสมัครเข้าร่วมโครงการชุมชนปลอดขยะ 189 ชุมชน คัดเลือกผ่านเข้ารอบที่ 1 จำนวน 51 ชุมชน ผ่านเข้ารอบระดับประเทศ 15 ชุมชน และตัดสินชุมชนได้รับรางวัลชนะเลิศ 3 ชุมชน ได้แก่ กลุ่ม S ชุมชนขนาดเล็ก ชุมชนบ้านดอนกลอย องค์การบริหารส่วนตำบลด่านขุนทด จังหวัดนครราชสีมา กลุ่ม M ชุมชนขนาดกลาง ชุมชนบ้านโนนกล้วยหอม หมู่ที่ 6 เทศบาลตำบลบ้านแฮด จังหวัดขอนแก่น กลุ่ม L ชุมชนขนาดใหญ่ ชุมชนบ้านรางพลับ หมู่ที่ 1 เทศบาลตำบลกรับใหญ่ จังหวัดราชบุรี โดยชุมชนที่เข้าร่วม

โครงการฯ สามารถคัดแยกขยะนำกลับมาใช้ประโยชน์ 35.69 ตันต่อวัน

ชุมชนบ้านดอนกลอยเป็นชุมชนขนาดเล็กในตำบลด่านขุนทด จังหวัดนครราชสีมา มีราษฎรเพียง 500 คน แต่ปริมาณขยะมีมาก และใช้วิธีการเผาบ้าง ฝังกลบบ้าง หรือไม่ก็นำไปเทกองซึ่งก่อมลพิษต่อสิ่งแวดล้อมและสุขภาพของคนในชุมชน

เมื่อ อบต.ด่านขุนทดไม่มีนโยบายซื้อรถขยะและถังขยะ จึงร่วมกับชาวบ้านดำเนินโครงการ “ชุมชนปลอดขยะ” ตั้งแต่ปี 2555 เป็นต้นมา โดยมุ่งให้ความรู้การคัดแยกขยะและการกำจัดขยะอย่างถูกวิธี รวมทั้งศึกษาดูงานชุมชนต้นแบบ โดยมี อบต.ด่านขุนทดสนับสนุนด้านบุคลากรและงบประมาณ

ต่อมาได้ออกกฎระเบียบชุมชนปลอดขยะบ้านดอนกลอยที่ถือปฏิบัติร่วมกัน มีการแต่งตั้งผู้มีหน้าที่รับผิดชอบในรูปแบบของคณะ

กรรมการบริหาร เช่น คณะกรรมการกองทุน ชุมชนโดยตั้งเป้าลดปริมาณขยะในปี 2562 ให้เหลือวันละ 3 กิโลกรัมต่อวัน จากเดิมในปี 2555 มีขยะถึง 45 กิโลกรัมต่อวัน รวมทั้งสามารถจัดการขยะอินทรีย์รีไซเคิลขยะ ขยะทั่วไป และขยะอันตรายด้วย

ชุมชนต่อมา บ้านโนนกล้วยหอม หมู่ที่ 6 ตำบลบ้านแฮด อำเภอบ้านแฮด จังหวัดขอนแก่น เริ่มจากเทศบาลเข้ามาจัดประชาคม และทำบันทึกข้อตกลงร่วมกันในการบริหารจัดการขยะ โดยทางเทศบาลแจกอุปกรณ์คัดแยกขยะในครัวเรือนเป็น Gift Set ขยะโดย 1 ครัวเรือน 1 ชุด ซึ่งลดขยะส่งไปฝังกลบลงมากกว่า 65% ลดค่าใช้จ่ายขยะได้ถึงปีละสองแสนบาท

ในช่วงเริ่มต้นนี้ได้รับการสนับสนุนงบประมาณจาก อบจ.ขอนแก่น เพื่อดำเนินโครงการบริหารจัดการขยะในชุมชนอย่าง

ครบวงจร จนปัจจุบันกลายเป็นศูนย์เรียนรู้การจัดการขยะอย่างครบวงจร ประกอบด้วย 8 ฐานแหล่งเรียนรู้ อาทิ ธนาคารขยะรีไซเคิล การจัดการขยะอินทรีย์ ร้านค้าเสี่ยงทาย ผักสวนครัวรั้วกินได้ เป็นต้น ซึ่งผลการดำเนินงานต่อเนื่อง 5-6 ปี ขยะลดลงจาก 642 กิโลกรัมต่อวัน เหลือเพียง 205.5 กิโลกรัมต่อวัน และเหลือฝังกลบเพียง 38 กิโลกรัมต่อวัน คิดเป็นร้อยละ 67.38

ชุมชนสุดท้าย คือ ชุมชนบ้านรางพลับ ตำบลกรับใหญ่ อำเภอบ้านไผ่ จังหวัดราชบุรี ชุมชนแห่งนี้มีชาวบ้านอาศัยอยู่ 300 ครัวเรือน แต่มีถังขยะแค่ 200 กว่าใบ เมื่อเทศบาลกรับใหญ่จัดรถถังขยะมาให้ไม่นานถังขยะก็ส่งกลิ่นเหม็นคุ้ง กลายเป็นความขัดแย้ง ในที่สุดต้องเก็บถังขยะออกจากชุมชน

จากนั้นช่วงปี 2557-2558 ผู้ใหญ่บ้าน และลูกบ้านร่วมกันคัดแยกขยะเพื่อลด

แหล่งเพาะเชื้อขยะ ซึ่งสามารถแก้ปัญหาใช้เลือดออกในชุมชนได้ ถัดมาจัด “ประกวดบ้าน ประกวดซอย” จากการทำงานมา 4 ปี สามารถลดขยะได้ถึง 10 เท่า ทุกวันนี้มีคนเข้ามาศึกษาดูงานอย่างต่อเนื่อง ในปี 2559-2561 ได้รับรางวัลชุมชนปลอดขยะรองชนะเลิศอันดับที่ 2 ประเภทชุมชนขนาดใหญ่ และในปี 2562 ได้รับรางวัลชนะเลิศระดับประเทศ

สำหรับโครงการโรงเรียนปลอดขยะ (Zero Waste School) ปี 2562 มีโรงเรียนสมัครเข้าร่วมโครงการฯ 1,229 โรงเรียน คัดเลือกผ่านในรอบที่ 1 จำนวน 34 โรงเรียน ผ่านในรอบระดับประเทศ 10 โรงเรียน และตัดสินโรงเรียนได้รับรางวัลชนะเลิศ 2 โรงเรียน ได้แก่ กลุ่ม A โรงเรียนระดับประถมศึกษาและโรงเรียนขยายโอกาส โรงเรียนเทศบาลบ้านศรีฐาน จังหวัดขอนแก่น กลุ่ม B โรงเรียนระดับมัธยมศึกษา โรงเรียนห้วยตะพานวิทยา

จังหวัดอำนาจเจริญ โดยโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการฯ สามารถคัดแยกขยะนำกลับมาใช้ประโยชน์ 6.15 ตันต่อวัน

โรงเรียนเทศบาลบ้านศรีฐาน จังหวัดขอนแก่น ดำเนินโครงการโดยใช้ “ศรีฐาน Zero Waste โมเดล” โดยเริ่มตั้งธนาคารขยะในโรงเรียนเมื่อปี 2554 เพื่อให้เด็กนำขยะมาขาย ต่อมาปี 2557 ส่งครูไปอบรมภายนอก หรือไม่ก็เชิญวิทยากรเข้ามาอบรมในโรงเรียน จากนั้นเริ่มสร้างจิตสำนึกเด็กและสอนเรื่อง ‘ขยะเป็นศูนย์’ สอดแทรกเข้าไป ขณะเดียวกันได้ส่งเด็ก 10 คน ซึ่งเป็นแกนนำของโรงเรียนไปอบรม “นักรบสิ่งแวดล้อม” กับทางเทศบาล และกลับมาถ่ายทอดความรู้และสร้างแรงบันดาลใจให้กับรุ่นน้องที่สนใจ

สำหรับ “ศรีฐาน Zero Waste โมเดล” ประกอบด้วยนโยบาย 5 ส 6 กระบวนการ 8 ฐานการเรียนรู้ และ 7 ปัจจัยความสำเร็จ ซึ่ง

ในปี 2558 ได้ขยายเครือข่ายสู่ชุมชน โดยพาเด็กนครงค์คัดแยกขยะ มีการประกวดบ้านคัดแยกขยะ กระทั่งปี 2559 ก็เริ่มมีหน่วยงานอื่นเข้ามาศึกษาดูงาน ปี 2561 ได้รับรางวัลโรงเรียนปลอดขยะรองชนะเลิศอันดับ 1 และได้รับรางวัลชนะเลิศระดับประเทศ เมื่อปี 2562

สถานศึกษาระดับมัธยม โรงเรียนห้วยตะพานวิทยา จ.อำนาจเจริญ ซึ่งมีอัตลักษณ์ “ร่มรื่นเขียวขจี สร้างคนดีสู่สังคม” จึงไม่ต้องการให้โรงเรียนมีขยะ โดยในปี 2558 เริ่มทำโครงการ “การบริหารจัดการขยะ นำพาสู่เศรษฐกิจพอเพียง เคียงคู่ชุมชน” กำหนดการทำงาน 6 ขั้นตอน

ขั้นตอนแรก “การรวมพลังเอาชนะปัญหาขยะ” เชิญชวนนักเรียนเข้าค่ายปรับแนวคิดและเรียนรู้วิธีการจัดการขยะ พร้อมกับคณะครูด้วย ขั้นตอนที่สอง เพิ่มความรู้การจัดการขยะ การคัดแยกขยะ และวิธีการทิ้งขยะที่ถูกต้อง โดยการคัดแยกสำหรับนักเรียนทุกคน

ขั้นตอนที่สาม ร่วมพัฒนาเขตพื้นที่ซึ่งแบ่งออกสองส่วน คือ ห้องเรียน ห้องครูที่ปรึกษา และเขตพื้นที่ทั่วไป จะมีครูที่ปรึกษาและคณะกรรมการร่วมประเมินผล โดยนักเรียนทุกคนต้องเข้าร่วมกิจกรรมอย่างน้อย 80% ถึงจะผ่านภาคเรียนนี้ได้

ขั้นตอนที่สี่ เปลี่ยนขยะเป็นเงินตรา นักเรียนจะคัดแยกขยะขายเป็นขยะรีไซเคิลที่ธนาคารขยะของโรงเรียน ขั้นตอนที่ทำน้อมนำปรัชญา “เศรษฐกิจพอเพียง” ในหลวงรัชกาลที่ 9 มาดำเนินการ จึงเกิดฐานการเรียนรู้ 9 บ้าน คือ บ้านธนาคารขยะ บ้านดินและปุ๋ยบ้านถ่านไปไอซาร์บ้านพลังงาน บ้านธนาคารน้ำใต้ดิน บ้านเฟอร์มาคัลเจอร์ บ้านวิถีพอเพียง บ้านพืชผักสวนครัว และศูนย์การเรียนรู้สังคมออนไลน์

ขั้นตอนที่หก เคียงคู่กับชุมชน เป็นขั้นตอนสุดท้ายที่นักเรียนจะกลับไปคัดแยกขยะที่บ้าน และครูจะไปเยี่ยมบ้านทุกปี และมอบเกียรติบัตรเป็นแรงจูงใจ จากการรวมพลังทั้งโรงเรียนและชุมชนส่งผลให้ตั้งแต่ปี 2560 - 2562 ปริมาณขยะทุกประเภทลดลงอย่างต่อเนื่อง

ทั้งนี้ การดำเนินงานของชุมชนและโรงเรียนที่ได้รับรางวัลชนะเลิศประจำปี 2562 นั้นได้รับการพัฒนาเป็นศูนย์เรียนรู้ชุมชนปลอดขยะและศูนย์เรียนรู้โรงเรียนปลอดขยะในปี 2563 เพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้และศึกษาดูงานให้หน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และโรงเรียนต่าง ๆ ในการดำเนินงานจัดการขยะมูลฝอยแบบครบวงจร ●

‘ระตะนะ ศรีวรกุล’ ดึงหนุ่มสาวคืนถิ่น ปลูกเกษตรอินทรีย์วิถีแห่งความยั่งยืน

การสร้างกลุ่มที่เข้มแข็ง ผู้นำกลุ่มต้อง**พิสูจน์ตัวเองให้คนในชุมชนเห็น** ซึ่งเป็นที่มาของ**การทำเกษตรอินทรีย์**บนที่นาของตัวเองก่อน

สันคำออร์แกนิกหรือเกษตรอินทรีย์กำลังเป็นที่ต้องการของตลาดภายในประเทศและต่างประเทศ หากชุมชนใดสามารถยกระดับตัวเองให้ผ่านการรับรองมาตรฐานก็จะทำให้การส่งผลผลิตจำหน่ายมีความต่อเนื่อง เช่น การเป็นภาคีเครือข่ายจำหน่ายผักผลไม้หรือพืชสมุนไพรให้กับโรงพยาบาลเจ้าพระยาอภัยภูเบศร ที่ไม่เพียงแค่ได้ราคาดีเท่านั้น แต่ยังการันตีถึงคุณภาพและมาตรฐานความปลอดภัยในระดับพรีเมียมอีกด้วย

ผลพวงที่จะตามมาคือชื่อเสียงและลูกค้าที่จะล้นหลามตามมา เพราะมาตรฐานโรงพยาบาลเจ้าพระยาอภัยภูเบศร คือการติดยี่ห้อความปลอดภัยจากสารเคมีนั่นเอง

เครือข่ายเกษตรอินทรีย์ “สหกรณ์เกษตรอินทรีย์ปราจีนบุรีจำกัด” ที่มี “ระตะนะ ศรีวรกุล” อาสาสมัครพิทักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมหมู่บ้าน (ทสม.) ทสม.ดาวรุ่งระดับประเทศ ด้านการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เป็นหนึ่งในแกนนำถือเป็นคนต้นแบบชุมชนสร้างแหล่งผลิตอาหารออร์แกนิกที่ประสบความสำเร็จ

“ระตะนะ” นำชุมชนตำบลนนทรี อำเภอกบินทร์บุรี จังหวัดปราจีนบุรี เข้าไปเป็นหนึ่งในเครือข่ายป้อนพืชสมุนไพรแก่โรงพยาบาลเจ้าพระยาอภัยภูเบศร ทำให้ผลผลิตของชุมชนเป็นส่วนประกอบเวชภัณฑ์ เครื่องสำอาง และการประกอบอาหารสุขภาพดูแลผู้ป่วย แพทย์ และพยาบาลนับร้อยชีวิต

ด้วยมีประสบการณ์จากครอบครัวเกษตรกรผู้ปลูกข้าว และมีความรู้ด้านสุขภาพ เพราะเคยทำงานพยาบาลวิชาชีพ ประจำ

โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล (รพ.สต.) แกนนนำชุมชนรายนี้จึงมีองค์ความรู้ด้านสรรพคุณสมุนไพรสำหรับการรักษาโรคแทบทุกชนิด

การมีภูมิปัญญาที่รอบรู้ทั้งการเกษตรและการแพทย์พืชสมุนไพรเป็นอย่างดี ประกอบกับชุมชนเข้มแข็งจึงได้รับคัดเลือกจากทางโรงพยาบาล ซึ่งยากมากที่จะฝ่าด่านเข้าเป็นเครือข่ายมูลนิธิเจ้าพระยาอภัยภูเบศร เพราะมีการตรวจสอบตั้งแต่ดิน น้ำ ที่ต้องปลอดภัยและสารเคมี สภาพพื้นที่และบรรยากาศโดยรวมต้องสอดคล้องตามธรรมชาติ

ทว่า “ระตะนะ” ก็ต้องใช้เวลากว่า 20 ปี ถึงจะประสบความสำเร็จ เริ่มจากเปลี่ยนที่นาร้างให้มาเป็นแปลงปลูกพืชผักสมุนไพร ต้องให้ความรู้กับคนในชุมชน โดยเฉพาะบทบาท “หมอดินอาสา” ที่ใช้ความพยายามอยู่หลายปีกว่าจะรวบรวมสมาชิกได้ 200 กว่าคน และกระทั่งเกิดเป็นกลุ่มเกษตรอินทรีย์ จำนวน 12 กลุ่ม ซึ่งปัจจุบันมีพื้นที่เพาะปลูกรวมทั้งจังหวัดประมาณ 4,000 กว่าไร่

การสร้างกลุ่มที่เข้มแข็ง ผู้นำกลุ่มต้องพิสูจน์ตัวเองให้คนในชุมชนเห็น ซึ่งเป็นที่มาของการทำเกษตรอินทรีย์บนที่นาของตัวเองก่อน พร้อมกับนำความรู้การแพทย์แผนไทย

กับเกษตรมาผสมผสานกัน นำร่องเปิดตลาดจำหน่ายผลผลิตบริเวณหน้าโรงพยาบาลรพ.สต. ซึ่งไม่นานผักปลอดสารเคมีของ “ระตะนะ” ก็เริ่มเป็นที่รู้จัก และในที่สุดได้รับเลือกไปจำหน่ายบนห้างดังหลายแห่ง ซึ่งทำให้คนในชุมชนอยากจะมีรายได้แบบเธอบ้าง

“ระตะนะ” คิดว่าการทำเกษตรอินทรีย์ไม่ใช่แค่มีกินมีใช้เท่านั้น แต่ต้องมีสุขภาพที่ดีด้วย จึงเริ่มทำโครงการ “ธนาคารน้ำใต้ดิน” ด้วยการขุดสระลึกไปจนถึง “ตาน้ำ” 6 - 7 เมตร เพื่อช่วยเติมน้ำลงใต้ดิน หน้าน้ำหลากและสามารถดึงน้ำใต้ดินชวงหน้าแล้ง

ปัจจุบันชาวปราจีนบุรีหันมาทำเกษตรอินทรีย์กันมากขึ้น เพราะประจักษ์ชัดแล้วว่า การทิ้งเรือกสวนไร่นาไปฝากชีวิตไว้กับโรงงานอุตสาหกรรม ไม่มีความมั่นคงอีกต่อไป โดยเฉพาะในยุคเทคโนโลยีดิจิทัลเข้ามาแทนที่แรงงาน คนจะกลายเป็นเศษซากเก่า ๆ ไม่แตกต่างจากเครื่องจักรที่หมดอายุ และรอวันละทิ้ง

ด้วยเหตุนี้ทำให้คนหนุ่มสาวในหลายชุมชนในปราจีนบุรีเริ่มทยอยกลับคืนถิ่น โดยที่เขาและเธอรู้ตัวดีแล้วว่าอาชีพเกษตรกรรมและผืนดินที่บรรพบุรุษทิ้งไว้ให้มีค่าเพียงใด ●

เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ง่าย ๆ ในชีวิตประจำวัน

แฟชั่น

• ซื้อให้น้อยลง

• เลือกเสื้อผ้าหรือ
แบรนด์ที่เป็นมิตร
กับสิ่งแวดล้อม

• เรียนรู้ที่จะ
Mix & Match

ความงาม

• ใช้แบบรีฟิล
ช่วยลดบรรจุภัณฑ์
ใช้ครั้งเดียวทิ้ง

• มองหาแบรนด์หรือ
สินค้าที่เป็นมิตรกับ
สิ่งแวดล้อม

• DIY บำรุงผิวด้วย
สมุนไพรหรือวัตถุดิบ
ที่หาได้ในบ้าน

เดินทางท่องเที่ยว

• วางแผนก่อนเดินทาง
บินให้น้อยเพื่อขึ้นชม
ทิวทัศน์ได้นานขึ้น

• เดินทางด้วยกัน
แบ่งปันของอร่อย
และช่วยลด
ขยะอาหาร

อาหาร

• บริโภคอาหาร
ที่หาได้ในท้องถิ่น

• กินผักผลไม้
ตามฤดูกาล

• ใส่ใจบรรจุภัณฑ์ที่
เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม
ก่อนตัดสินใจซื้อ

พัฒนาระบบ AI ติดตามการปล่อยก๊าซเรือนกระจกทั่วโลก

เพื่อให้เราสามารถ**บรรลุเป้าหมาย**ในการผลักดันให้**การปล่อยคาร์บอนของโลกในอนาคตเป็นศูนย์** เราจำเป็นต้องมีชุดข้อมูลที่ครอบคลุมว่า**มลพิษมาจากไหน**

ความรุนแรงและผลกระทบของภาวะเรือนกระจกที่มีต่อโลกในช่วงหลายปีที่ผ่านมา ทำให้หลายคนอาจเข้าใจว่าการติดตามข้อมูลและจัดเก็บสถิติอย่างใกล้ชิด แต่มันกลับตรงกันข้าม ข้อมูลส่วนใหญ่ที่ถูกเปิดเผยไม่ใช่ข้อมูลแบบเรียลไทม์และส่วนหนึ่งยังมาจากการสันนิษฐานของนักวิทยาศาสตร์เอง

เพื่อขจัดข้อครหาเรื่องความไม่แม่นยำและไม่ทันต่อเหตุการณ์ของชุดข้อมูล กลุ่มนักวิทยาศาสตร์สิ่งแวดล้อมได้จับมือกับบริษัทเทคโนโลยีและอดีตรองประธานาธิบดีสหรัฐฯ อัล กอร์ (Al Gore) ในฐานะนักเคลื่อนไหวเรื่องภาวะโลกร้อน พัฒนาแพลตฟอร์มชื่อ "Climate TRACE" เพื่อติดตามการปล่อยก๊าซเรือนกระจกทั่วโลกแบบเรียลไทม์ ผ่านการประมวลผลของปัญญาประดิษฐ์ (AI) ข้อมูลภาพจากดาวเทียมและเทคโนโลยีทันสมัยอื่น ๆ

กอร์และทีมผู้พัฒนาได้อธิบายว่า ตัวแพลตฟอร์ม Climate TRACE จะติดตามการปล่อยก๊าซเรือนกระจกจากหลากหลายแหล่งที่มา เช่น โรงไฟฟ้า โรงงานอุตสาหกรรมทั่วไป ภาคการขนส่งทั้งทางบก ทะเลและอากาศ รวมถึงอุตสาหกรรมเกษตรและปศุสัตว์

กอร์ ยังระบุในบล็อก Medium ที่เขาร่วมกันเขียนกับ กาวิน แมคคอมมิก (Gavin McCormick) ผู้อำนวยการบริหารของ WattTime ซึ่งเป็นหนึ่งในภาคีของ Climate TRACE ว่า แพลตฟอร์มใหม่นี้จะมีรายละเอียดแม้กระทั่งว่าก๊าซเรือนกระจก

เหล่านี้ "มาจากไหน" "ปล่อยออกมาเมื่อไหร่" และ "ใครเป็นคนปล่อย"

ที่ผ่านมา ข้อมูลที่เกี่ยวกับก๊าซต่าง ๆ มักเก็บโดยรัฐบาลของแต่ละประเทศ จึงอาจมีปัญหาเรื่องความแม่นยำ และแต่ละประเทศอาจปล่อยข้อมูลก๊าซที่แตกต่างกันออกไป การสร้างแพลตฟอร์มทางการที่ผู้คนเข้าถึงข้อมูลที่แม่นยำและน่าเชื่อถือได้ในทีเดียวจึงจะช่วยแก้ปัญหาความแม่นยำของข้อมูล และรัฐบาลต่าง ๆ สามารถแก้ปัญหาได้ตรงจุดมากขึ้น

"วิสัยทัศน์ของเราคือติดตามให้บริษัท นักวางแผนนโยบาย และผู้นำทุกคนมีเครื่องมือที่จำเป็น ในการสร้างโอกาสทางเศรษฐกิจและการพัฒนาสิ่งแวดล้อมที่ยั่งยืน" กอร์ กล่าวผ่านแถลงการณ์ของกลุ่ม

ขณะที่ แมคคอมมิก ได้ย้ำว่า โลกเหมือนคนไข้คนหนึ่งที่กำลังป่วยด้วยโรคที่ชื่อว่า 'สภาพอากาศที่เปลี่ยนแปลง' การรักษาด้วยข้อมูลที่คนไข้บอกและจากงานวิจัยที่ไม่อัปเดตหรือล่าช้าไป 1 ปี ก็เหมือนการให้หมอรักษา

ทีม Climate TRACE เปิดเผยอีกว่า ข้อมูลต่าง ๆ จะถูกเก็บด้วยเทคโนโลยีที่หลากหลาย เช่น การสำรวจระยะไกล (Remote Sensing), ระบบ AI, ภาพถ่ายดาวเทียมและการเรียนรู้ของเครื่องกล (Machine Learning)

โดยคาดว่าจะปล่อยเวอร์ชันแรกของแพลตฟอร์มนี้ให้พร้อมใช้ภายในฤดูร้อนของปี 2564 และจะนำไปเสนอในการประชุมภาคีตามกรอบอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ หรือ COP26 ที่สหราชอาณาจักร ระหว่างวันที่ 1-12 พฤศจิกายน 2564 ณ เมืองกลาสโกว์ ประเทศสกอตแลนด์ รวมถึงหวังจะเปิดให้สาธารณชนเข้าถึงข้อมูลได้ในเวลาดังกล่าเช่นกัน

โรคร้ายแรงที่ไม่มีข้อมูล ยกเว้นอาการต่าง ๆ ที่เคยเก็บจากคนไข้เมื่อปีก่อนๆ

"ถ้าอย่างจะหยุดโรคร้ายอย่างสภาพอากาศที่เปลี่ยนแปลงไป ถึงเวลาแล้วที่ต้องให้หมอเข้าถึงอุปกรณ์ที่เหมือนกับอุปกรณ์ในโรงพยาบาลจริง" เขากล่าวเสริม

ศาสตราจารย์ เคลลี ซิมส์ กัลลาเกอร์ ผู้เชี่ยวชาญด้านนโยบายสิ่งแวดล้อมและพลังงาน จากมหาวิทยาลัยทัฟท์ (Tufts University) กล่าวสนับสนุนความเห็นของแมคคอมมิก โดยระบุว่า การมีข้อมูลการปล่อยก๊าซเรือนกระจกที่แม่นยำนั้นจำเป็นมาก เพราะไม่เช่นนั้นจะเรียงลำดับความสำคัญสิ่งที่คุณควรแก้ไขเพื่อต่อสู้กับวิกฤตการณ์โลกร้อนผิด ●

ที่มา : www.greenmatters.com

ไมโครพลาสติกส่วนใหญ่ถูกปล่อยออกมาโดยตรงหรือผ่านการแตกย่อยของพลาสติกเป็นชิ้นเล็กเข้าสู่สภาพแวดล้อมบนบกและสะสมในดินจำนวนมาก

จากการศึกษาที่ตีพิมพ์ในวารสาร Environmental Research โดยมหาวิทยาลัย Catania ในประเทศอิตาลี และมหาวิทยาลัย Sousse และมหาวิทยาลัย Monastir ในตูนิเซีย นักวิจัยได้ทำการสำรวจผักและผลไม้ที่ซื้อจากร้านค้า 6 แห่งในเมืองลาคาตาเนีย บนเกาะซิซิลี ประเทศอิตาลี พบว่ามีไมโครพลาสติกปนเปื้อนอยู่

นักวิทยาศาสตร์ได้นำผลไม้หรือผักอย่างละ 6 ชิ้นมาทำความสะอาดและปอกเปลือก (ยกเว้นบรอกโคลีและผักกาดหอม) แล้วนำไปใส่เครื่องปั่นและผสมเข้าด้วยกันเพื่อจะสร้างกลุ่มตัวอย่างเดียว จากนั้นส่วนผสมจะถูกทำให้แห้งและทำการวิเคราะห์ด้วยกล้องจุลทรรศน์อิเล็กตรอนเพื่อค้นหาว่ามีไมโครพลาสติกหรือไม่

จากการวิเคราะห์พบว่าแอปเปิ้ลเป็นผลไม้ที่ปนเปื้อนไมโครพลาสติกมากที่สุด รองลงมาคือแครอท ส่วนไมโครพลาสติกที่ใหญ่ที่สุด มีขนาด 2.52 μm พบในผักกาด ขนาดที่เล็กที่สุดคือ 1.51 μm พบในแครอท (μm คือไมโครเมตร มีค่าเท่ากับ 1 ใน 1,000,000 เมตร)

สรุปผลการศึกษามีดังนี้

1. แอปเปิ้ล (พันธุ์ M. domestica). พบอนุภาคไมโครพลาสติกและนาโนพลาสติกมากถึง 195,500 ชิ้น
2. ลูกแพร์ (พันธุ์ P. communis). พบอนุภาค ไมโครพลาสติกและนาโนพลาสติก 189,550 ชิ้น
3. บรอกโคลี (พันธุ์ B. oleracea italica) พบอนุภาคไมโครพลาสติกและนาโนพลาสติก 126,150 ชิ้น
4. แครอท (พันธุ์ D. carota). พบอนุภาคไมโครพลาสติกและนาโนพลาสติก 101,950 ชิ้น
5. ผักกาดหอม (พันธุ์ L. sativa) พบอนุภาคไมโครพลาสติกและนาโนพลาสติก 50,550 ชิ้น

นอกจากนี้ ยังมีงานวิจัยอีกชิ้นหนึ่ง

ผักผลไม้ปนเปื้อนไมโครพลาสติกผ่านราก

ตีพิมพ์ในวารสาร Nature Sustainability โดยนักวิทยาศาสตร์จากจีนและสหรัฐอเมริกา ได้ศึกษาผักกาดหอมและอัญชิวเพื่อชี้ให้เห็นว่าพลาสติกขนาดเล็กเข้าสู่พืชได้อย่างไร ซึ่งนักวิจัยชี้ว่ามันเข้าสู่พืชโดยการดูดซึมด้วยน้ำเข้าสู่รากผ่านช่องทางการดูดซึมสารอาหารของพืช

นักวิจัยกล่าวว่า ไมโครพลาสติกส่วนใหญ่ถูกปล่อยออกมาโดยตรงหรือผ่านการแตกย่อยของพลาสติกเป็นชิ้นเล็กเข้าสู่สภาพแวดล้อมบนบกและสะสมในดินจำนวนมาก หลังจากเข้าสู่พืชแล้ว อนุภาคพลาสติกจะถูกทำลายจากรากไปยังยอดในเวลาต่อมา ยิ่งมีอัตราการคายน้ำสูงขึ้นจะยิ่งช่วยเพิ่มการดูดซับอนุภาคพลาสติกมากขึ้น

Baoshan Xing นักวิทยาศาสตร์ด้านสิ่งแวดล้อมจากมหาวิทยาลัยแมสซาชูเซตส์ แอมเฮิร์สต์ กล่าวว่ากระบวนการแทรกซึมของนาโนพลาสติกเกิดขึ้นตั้งแต่ระดับรากจนถึงปลายยอดของพืช และนาโนพลาสติกลดมวลชีวภาพทั้งหมดของพืชตัวอย่าง ทำให้พืชมีขนาดเล็กกว่าปกติและรากสั้นกว่ามาก ซึ่งจะส่งผลที่ไม่ดีต่อพืช ทำให้ผลผลิตลดลงและคุณค่าทางโภชนาการอาจลดลง

นักวิจัยเตือนว่า การที่ไมโครพลาสติก

สะสมในดินจำนวนมากแสดงถึงภัยคุกคามที่อาจเกิดขึ้นต่อระบบนิเวศบนบก “เราทราบมาหลายปีแล้วว่าพลาสติกอยู่ในอากาศ, มหาสมุทรและดิน ในที่สุดเราก็มีข้อพิสูจน์แล้วว่าพลาสติกอยู่ในผักผลไม้” ไชแอนซ์ ทเทอร์แลนด์ผู้ร่วมก่อตั้งกลุ่มรณรงค์ด้านสิ่งแวดล้อม A Plastic Planet กล่าวกับ Daily Mail สื่อของอังกฤษ

ซัทเทอร์แลนด์ยังเรียกร้องให้มีการตรวจสอบอย่างเร่งด่วนว่าสารพิษเหล่านี้ส่งผลอะไรกับสุขภาพ และควรฟังนักวิทยาศาสตร์มากกว่าค้อยตามกลุ่มผลประโยชน์ที่เกี่ยวข้องกับอุตสาหกรรมพลาสติก

มาเรีย เวสเทอร์บอส ผู้ก่อตั้งกลุ่มสิ่งแวดล้อม Plastic Soup Foundation กล่าวว่า ถ้าไมโครพลาสติกแทรกซึมเข้าไปในผักได้ก็แสดงว่ามันแทรกซึมเข้าไปในทุกสิ่งทุกอย่างที่กินผักเป็นอาหารเช่นกัน ไม่ว่าเนื้อสัตว์และผลิตภัณฑ์นม จึงต้องหาคำตอบให้ได้ว่าพลาสติกทำให้เราป่วยหรือไม่ ●

ที่มา : Andrews, Luke. "Microplastics are contaminating the fruit and vegetables we eat including apples and lettuces". Daily Mail (25 June 2020). Retrieved 18 August 2020 from <https://rb.gy/5zmbab>

‘วัดนาควิชัย’ วัดสวนครัวรั้วกินได้ ปอดฟอกอากาศแห่งเมืองมหาสารคาม

“พระครูวิชัย” ได้ย้ำเสมอว่า วัดนาควิชัยต้องการ **“พระกฐนกร”** ไม่ได้สร้าง **“พระเจ้าคุณ”** พระลูกวัดทุกคนต้องเรียนหนังสือ ต้องช่วยกันทำความสะอาดวัด **ต้องช่วยดูแลสภาพแวดล้อม** ภายในวัด

การพัฒนาวัดวาอารามที่ตั้งอยู่ใจกลางเมืองสวนใหญ่ มักเน้นสิ่งปลูกสร้างที่สวยงาม แตกต่างจากภาพที่เห็นหลังกำแพง “วัดนาควิชัย” อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม ที่พื้นที่เกือบสิบไร่ปลูกต้นไม้ให้ร่มเงาและแปลงผักสวนครัวนานาชนิด แม้วัดจะโอบล้อมวัดไปด้วยถนนใหญ่ แหล่งกำเนิดฝุ่นควันและเสียงรบกวน ทั้งยังอยู่ติดมีชุมชนแออัด แต่บรรยากาศภายในวัดกลับกลมกลืนไปกับธรรมชาติ ซึ่ง “เจ้าอาวาส

พระครูวิชัยบุญพิศิษฐ์” และพระลูกวัดอีก 10 รูป ช่วยปลูกต้นไม้มาตั้งแต่ปี 2552 ในช่วงที่ “พระครูวิชัย” เริ่มเข้ามารับตำแหน่งใหม่ ๆ ช่วงแรกได้ชักชวนชาวบ้านช่วยปรับสภาพพื้นที่จากป่าช้าที่ปกคลุมไปด้วยหญ้า และวัชพืชท่วมสูง จนสามารถพลิกพื้นที่ให้เป็นพื้นที่เหมาะสมกับการปลูกป่าและทำเกษตรอินทรีย์ โดยเน้นไม้ยืนต้นรับประทานผล รวมถึงผักสวนครัว

ชาวบ้านได้บริจาคเมล็ดพันธุ์และต้นกล้า เพราะเห็นถึงความตั้งใจของ “พระครูวิชัย” และเถรในวัดที่อุทิศสภาราคตรำชุดดินถางหญ้าปลูกต้นไม้ท่ามกลางแดดร้อน ซึ่งเดิมทีชาวบ้านเรียกวัดแห่งนี้ว่า “วัดกลางทุ่ง” แต่เมื่อปลูกต้นไม้ทำให้วัดร่มรื่นมากขึ้น

เริ่มจากปลูกกล้วย มะละกอ มะม่วง และไม้ใหญ่นานาชนิดทุกพื้นที่ว่าง รวมถึงยกร่องปลูกผักสวนครัว เช่น แตงกวา ถั่วฝักยาว ตำลึง ดอกแค มะระ ฯลฯ และเปิดเป็นโรงทานให้ชาวบ้านเก็บผลผลิตไปรับประทาน เพราะถือเป็นน้ำพักน้ำแรงจากชาวบ้านที่ร่วมบริจาค และช่วยกันปลูก ซึ่งปัจจุบันชาวบ้านระแวกนี้เรียกวัดว่า “วัดสวนครัวรั้วกินได้” จนติดปาก

วัดนาควิชัยมีแม่ครัวปรุงอาหารประจำทุกวัน โดยนำผักสวนครัวที่ปลูกแบบเกษตรอินทรีย์มาประกอบอาหารให้กับพระและเถรในวัดได้ฉัน หรือบางครั้งมีงานบุญ งานบวช งานศพ ฯลฯ ชาวบ้านจะมาร่วมวงประกอบอาหารโดยนำพืชผักผลไม้ที่ปลูกในวัดนำมาเป็นวัตถุดิบ ซึ่งช่วยประหยัดค่าใช้จ่ายแก่ญาติโยมที่เป็นเจ้าภาพ แถมได้สุขภาพดีจากการบริโภคผักผลไม้ปลอดสารพิษ ดังนั้นพระเถรในวัดแทบไม่ต้องออกิณฑบาตก็มีอาหารฉัน

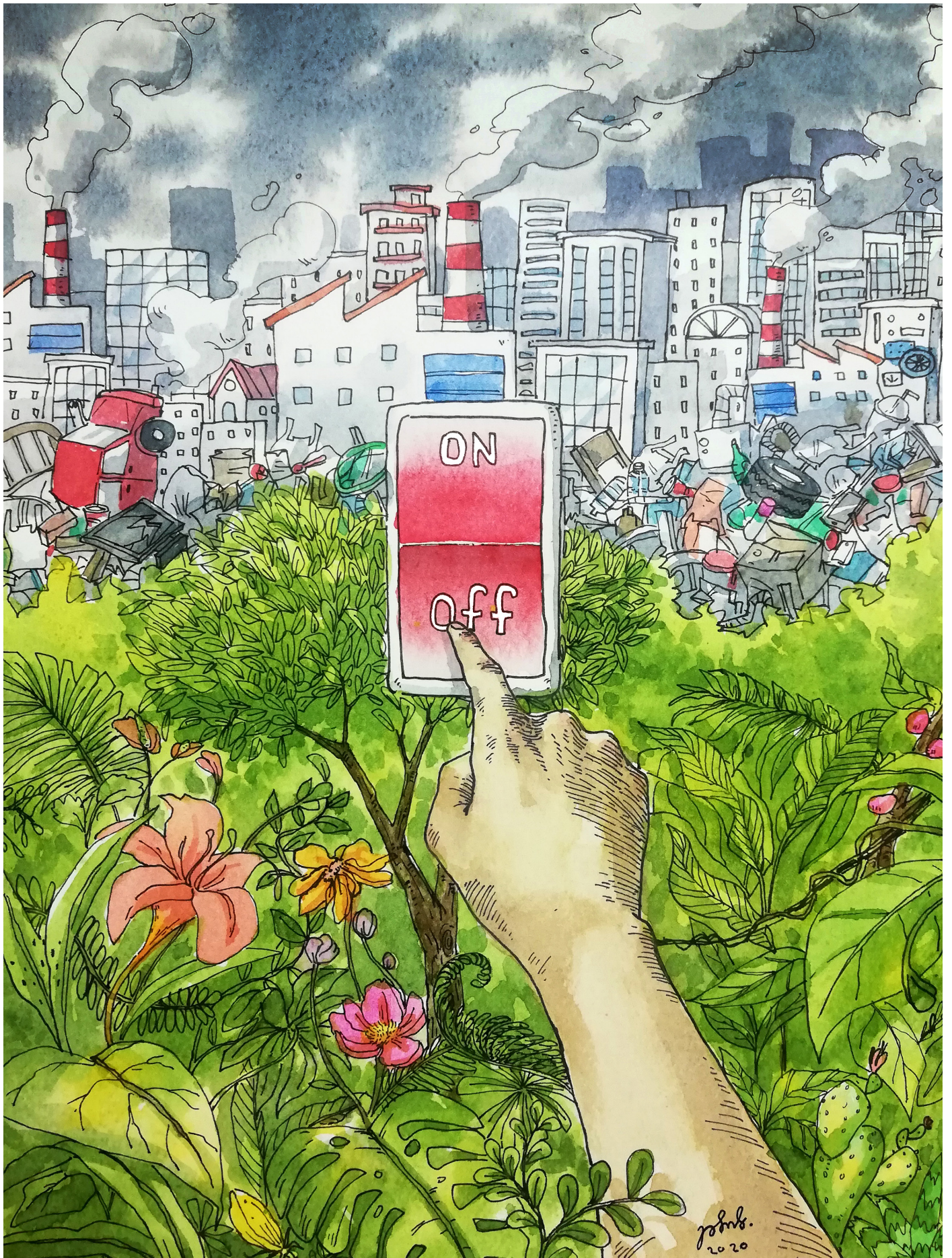
นอกจากนี้ ในการบวชเรียน “พระครูวิชัย” ได้ย้ำเสมอว่า วัดนาควิชัยต้องการ “พระกฐนกร” ไม่ได้สร้าง “พระเจ้าคุณ” พระสงฆ์ต้องเรียนหนังสือ ต้องช่วยทำความสะอาดวัด ช่วยดูแลสภาพแวดล้อมภายในวัด ตั้งแต่การกวาดลานวัด พรวนดินรตน์ต้นไม้ ตัดหญ้า ปลูกต้นไม้ และทำปุ๋ยหมักชีวภาพ รวมทั้งนำเศษอาหารเหลือทิ้งมาทำปุ๋ยอินทรีย์ อีกทั้งต้องคัดแยกขยะตามหลัก 3Rs เพื่อใช้เวลาให้เกิดประโยชน์อีกด้วย

ภายในวัดนาควิชัยกลางเมืองมหาสารคามจึงสะอาดสะอ้านและร่มรื่น เป็นเสมือนสวนสาธารณะให้คนในชุมชนได้มาสูดอากาศบริสุทธิ์ เก็บพืชผักผลไม้กลับไปรับประทานที่บ้าน และยังเป็นแหล่งเรียนรู้การทำเกษตรอินทรีย์อีกด้วย

อีกอย่างที่เจ้าอาวาสพระครูวิชัยบุญพิศิษฐ์ ให้ความสำคัญที่สุด คือ การให้ความรู้เรื่องพระอัศจรรย์ภาพของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 9 เกี่ยวกับการทำการเกษตรและการปลูกป่ามาอบรมสั่งสอนพระสงฆ์ในวัดเพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาวัดและตัวเอง

ล่าสุดวัดนาควิชัย เป็นวัดที่ผ่านเกณฑ์การจัดการสิ่งแวดล้อม ปี 62 ระดับดีเยี่ยม จากกรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม ซึ่งเป็นวัดต้นแบบที่วัดชานเมืองในจังหวัดมหาสารคามได้นำไปเป็นแบบอย่างการพัฒนาวัด และสามารถนำพาชุมชนมาร่วมกันอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยมีวัดเป็นศูนย์กลางการสร้างจิตสำนึกให้เกิดขึ้นในชุมชนได้อย่างน่าชื่นชม ●

ชมรมพิทักษ์ทะเล ม.วลัยลักษณ์ ปลูกฝังการจัดการขยะตั้งแต่ต้นทาง

แต่ละปีมีนักศึกษาและบุคลากรในมหาวิทยาลัยเข้าร่วมกิจกรรมชมรมเพิ่มมากขึ้น โดยสมาชิกหลายคนเริ่มปฏิบัติตัวเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมอย่างเป็นธรรมชาติ

ปัญหาขยะในทะเลไทยนับเป็นปัญหาใหญ่ซึ่งต้องใช้เวลาและอาศัยความร่วมมือจากทุกภาคส่วน นับตั้งแต่ต้นทางด้วยการจัดการขยะอย่างถูกต้องและมีประสิทธิภาพ ที่สำคัญยิ่งกว่าคือ การปลูกฝังจิตสำนึกรักทะเลและสิ่งแวดล้อมให้กับเยาวชน ซึ่งน่าจะเป็นหนึ่งในการแก้ปัญหาที่ต้นเหตุอย่างยั่งยืน

สำหรับ “ชมรมพิทักษ์ทะเล” มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์ อำเภอท่าศาลา จังหวัดนครศรีธรรมราช ก็ได้ดำเนินกิจกรรม

ภายใต้โครงการต่าง ๆ เพื่อปลูกฝังจิตสำนึกให้กับสมาชิกชมรม รวมทั้ง “โครงการห่อผักสีเขียว” ซึ่งทำมาต่อเนื่องเป็นปีที่ 5 แล้ว โดยในปี 2562 ยังได้เข้าร่วมในโครงการการดำเนินกิจกรรมด้านสิ่งแวดล้อมของเยาวชนภายในมหาวิทยาลัย (Green Youth) ของกรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม และมีผลการดำเนินโครงการที่ดีเยี่ยม ได้รับการประเมินอยู่ในเกณฑ์มาตรฐานระดับทอง

อาจารย์ภูสิต ห่อเพชร อาจารย์ที่ปรึกษาชมรมฯ เล่าว่า โครงการนี้เป็นกิจกรรมการอนุรักษ์และเสริมสร้างความรู้ความตระหนักรู้ด้านสิ่งแวดล้อม โดยเฉพาะที่เกี่ยวข้องกับการจัดการปัญหาขยะและการบริโภคที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมภายในเขตมหาวิทยาลัย ทั้งยังเชื่อมโยงไปสู่ชุมชนรอบมหาวิทยาลัย เพื่อการจัดการปัญหาขยะทะเลตั้งแต่ต้นทาง โดยยึดหลัก 3Rs คือ Reduce (ลดใช้), Reuse (ใช้ซ้ำ), และ Recycle (นำกลับมาใช้ใหม่)

กิจกรรมของชมรมทำให้นักศึกษาและบุคลากรภายในมหาวิทยาลัย ได้รู้ถึงผลกระทบของขยะทะเลที่มีผลต่อสิ่งมีชีวิต

และสิ่งแวดล้อมทางทะเล ซึ่งรวมถึงการส่งเสริมการคัดแยกขยะภายในหอพัก การเพิ่มมูลค่าและการใช้ประโยชน์จากขยะ อย่างเช่น กิจกรรม Plastic Bag Wash Station เพื่อถ่ายทอดความรู้การเพิ่มมูลค่าของขยะถุงพลาสติก รวมไปถึงการรณรงค์ให้เกิดการบริโภคที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม การใช้แก้วน้ำส่วนตัว การใช้ถุงผ้า ฯลฯ เพื่อลดการใช้พลาสติกใช้ครั้งเดียวทิ้ง

ในแต่ละปีมีนักศึกษาและบุคลากรในมหาวิทยาลัยเข้าร่วมกิจกรรมชมรมเพิ่มมากขึ้น โดยสมาชิกหลายคนเริ่มปฏิบัติตัวเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมอย่างเป็นธรรมชาติ โดยเฉพาะสมาชิกใหม่ของชมรมที่คิดว่าภาระรณรงค์ให้คนอื่นปรับเปลี่ยนพฤติกรรมจะต้องเริ่มต้นที่ตัวเองก่อน ถึงจะไปพูดหรือแนะนำให้คนอื่นทำตามได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ขณะที่ชุมชนภายนอกมหาวิทยาลัยก็ได้เชิญชวนชมรมเข้าร่วมกิจกรรมที่เกี่ยวกับปัญหาขยะทะเล เพราะรับทราบถึงกิจกรรมที่ชมรมทำ นักศึกษาจึงได้มีโอกาสไปเรียนรู้และฝึกฝนทักษะการทำงานร่วมกับชุมชน รวมถึงเรียนรู้กระบวนการการเก็บขยะทะเลเป็นต้น

“นักศึกษาได้ทำงานนอกห้องเรียนได้รับประสบการณ์ บางปีงานชมรมก็หนักและเหนื่อยมาก อย่างเช่น การไปเก็บขยะในป่าชายเลน ซึ่งมีเยอะมาก เก็บเท่าไรก็ไม่หมดเขาเหนื่อย แต่ก็มีความภาคภูมิใจ แล้วสิ่งที่ทำก็เริ่มเข้ามาในตัวเขาที่จะนำไปถ่ายทอดเผยแพร่ให้กับคนทั่วไปในชีวิตประจำวัน”

อย่างไรก็ตาม โครงการของชมรมพิทักษ์ทะเลเป็นการส่งต่องานจากรุ่นพี่ไปสู่รุ่นน้อง โดยไม่ได้หวังว่าจะต้องได้รับรางวัลใด ๆ เพราะหลายกิจกรรมมีประโยชน์ต่อตัวนักศึกษาเอง ซึ่งเป็นการฝึกทักษะที่จะนำไปใช้ในการทำงานจริง ๆ ในอนาคตได้

รวมทั้งได้รับการปลูกฝังให้เป็นคนรุ่นใหม่ที่ผลิบานผลิบไปเป็นผู้ใหญ่ ซึ่งพร้อมจะใช้ชีวิตอย่างยั่งยืนให้กับสิ่งแวดล้อมและโลกต่อไป ●

01.

ขยายเครือข่าย ทสม. กรุงเทพมหานครครบทุกเขต

นายรัชฎา สุริยกุล ณ อยุธยา อธิบดีกรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม เป็นประธานการประชุมคณะกรรมการอำนวยการ ทสม. กรุงเทพมหานคร ครั้งที่ 1/2563 เมื่อวันที่ 25 สิงหาคม 2563 ณ อาคารกรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม พร้อมด้วย นางภาวิณี ณ สายบุรี รองอธิบดีกรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม และผู้แทนจากกรมควบคุมมลพิษ กรมเจ้าท่า สำนักสิ่งแวดล้อม สำนักอนามัย กรมประชาสัมพันธ์ สถาบันสิ่งแวดล้อมไทย สถาบัน

ลูกโลกสีเขียว ผู้ทรงคุณวุฒิ และผู้แทนเครือข่าย ทสม. เข้าร่วม

ทั้งนี้ ที่ประชุมได้มีข้อเสนอแนวทางการพัฒนาและส่งเสริมการดำเนินงานของเครือข่าย ทสม. กรุงเทพมหานคร (กทม.) ดังนี้ 1. ส่งเสริมและขยายเครือข่าย ทสม. กรุงเทพมหานคร ให้มีจำนวนมากขึ้น กระจายตัวและครอบคลุมทุกชุมชนและเขต และควรมุ่งเน้นการเข้าถึงกลุ่มเยาวชนคนรุ่นใหม่ 2. การพัฒนางานเครือข่าย ทสม. ต้องเข้าใจ และเข้าใจ

การทำงานตามบริบทพื้นที่ กทม. ซึ่งเป็นชุมชนเมือง รวมทั้งปรับวิถีคิด วิถีการปฏิบัติ พัฒนาคณะเพื่อนำไปสู่การพัฒนางาน โดยบูรณาการความร่วมมือกับหน่วยงานภาคีในระดับพื้นที่ 3. เครือข่าย ทสม. กรุงเทพมหานคร ควรมุ่งเน้นการทำงานที่สอดคล้องในเชิงยุทธศาสตร์/นโยบายควบคู่ไปด้วย และ 4. ควรพัฒนาและสร้างพื้นที่การทำงานร่วมของเครือข่าย ทสม. กับหน่วยงานภาคีในระดับพื้นที่ให้เป็น "พื้นที่ต้นแบบ" ในระดับกลุ่ม หรือเขตของ กทม. ●

02.

เร่งทำความเข้าใจนโยบาย และกฎหมายป่าชุมชน

กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยกรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม ร่วมกับมูลนิธิเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนภาคเหนือ จัดประชุมพัฒนาความรู้กฎหมายสิ่งแวดล้อมกับการมีส่วนร่วมของประชาชนภายใต้สถานการณ์ปัจจุบัน ระหว่างวันที่ 26-27 สิงหาคม 2563 ณ โรงแรมฟูราม่า เชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่ โดยนางภาวิณี ณ สายบุรี รองอธิบดี

กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม เป็นประธานพิธีเปิด มีเครือข่ายป่าชุมชน 9 จังหวัดภาคเหนือ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน นักวิชาการ และหน่วยงานราชการ เข้าร่วมกว่า 170 คน

การประชุมครั้งนี้เป็นการแลกเปลี่ยนความเข้าใจนโยบายและกฎหมายเกี่ยวกับป่าไม้-ที่ดิน รวมถึงความคืบหน้าของอนุสัญญาเพื่อการวางแผน

จัดการและพัฒนาการทำงานของเครือข่ายภาคประชาชนโดยเฉพาะเรื่องป่าชุมชนที่ต้องการจัดทำแผนการจัดการและการใช้ประโยชน์ภายใต้พระราชบัญญัติป่าชุมชน พ.ศ. 2562 และกฎหมายที่เกี่ยวข้อง เพื่อช่วยให้เครือข่ายเห็นความก้าวหน้าและแนวทางการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนที่ชัดเจนมากขึ้น ●

03.

สส. มอบรางวัลโครงการห้องสมุดเคลื่อนที่

นายวรพล จันทรังาม รองอธิบดีกรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม (สส.) เป็นประธานในพิธีปิดพร้อมมอบรางวัลในโครงการห้องสมุดและสถานการเรียนรู้สิ่งแวดล้อมเคลื่อนที่ ณ โรงเรียนวัดบ้านหมี่ อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี ซึ่งมีนางสุภาวดี มีสุนา รองผู้อำนวยการเขตพื้นที่การศึกษาเขต 1 จังหวัดสุพรรณบุรี กล่าวต้อนรับ

พร้อมคณะครู และนักเรียนจาก 8 โรงเรียนในพื้นที่เข้าร่วมกว่า 250 คน ได้แก่ โรงเรียนวัดบ้านหมี่ โรงเรียนวัดโพธิ์ศรี โรงเรียนวัดลานคา โรงเรียนวัดแก้ว โรงเรียนวัดสวนแดง โรงเรียนวัดสวนหงส์ โรงเรียนกฤษณา และโรงเรียนบรรหารแจ่มใส 2 โครงการดังกล่าวเป็นความร่วมมือระหว่างกรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม และสำนัก

หอสมุด มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน มีวัตถุประสงค์เพื่อเผยแพร่ และให้บริการองค์ความรู้ สร้างความตระหนักรู้เกี่ยวกับทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมแก่ชุมชน โดยเฉพาะกลุ่มโรงเรียน และเยาวชน ซึ่งภายในงานมีกิจกรรมให้ความรู้เรื่องสิ่งแวดล้อม การคัดแยกขยะ การจัดการขยะ และการใช้บริการห้องสมุด ●

04.

ติดตามผลการดำเนินงานหมู่บ้านปลอดการเผา 3 จังหวัดภาคเหนือ

กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม (สส.) ลงพื้นที่เพื่อติดตามและสนับสนุนการดำเนินงานศูนย์เรียนรู้หมู่บ้านต้นแบบปลอดการเผาและชุมชนต้นแบบปลอดการเผาในพื้นที่ภาคเหนือ ในช่วงวันที่ 22 - 28 สิงหาคม 2563 ได้แก่ ศูนย์การเรียนรู้หมู่บ้านต้นแบบปลอดการเผาบ้านทุ่งศรี ตำบลทุ่งศรี อำเภอร้องกวาง จังหวัดแพร่ ศูนย์การเรียนรู้หมู่บ้านต้นแบบปลอดการเผาบ้านต้นตอง ตำบลพิชัย อำเภอเมือง จังหวัดลำปาง และชุมชนต้นแบบปลอดการเผา

บ้านท่าปุยตง ตำบลย่านรี อำเภอสามเงา ศูนย์เรียนรู้ต้นแบบปลอดการเผาบ้านแม่กี้ดหลวง ตำบลแม่ภาษา อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก ทั้งนี้ เพื่อติดตามผลการดำเนินงานของศูนย์เรียนรู้ในปีที่ผ่านมาและรับฟังความคิดเห็นถึงปัญหาอุปสรรคและการเตรียมรับมือสถานการณ์ปัญหาการเผาในโล่งและมลพิษหมอกควันในปีถัดไป โดยมี องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รวมถึงนายอำเภอ ผู้แทนศูนย์เรียนรู้ในพื้นที่แต่ละจังหวัดเข้าร่วม โดยกรมส่งเสริม

คุณภาพสิ่งแวดล้อมได้สนับสนุนการดำเนินงานและการขยายผลการสร้างเครือข่าย รวมทั้งการมีส่วนร่วมของชุมชนต้นแบบในพื้นที่ทั้ง 3 จังหวัด ดังนี้ จังหวัดแพร่ มีการขยายเครือข่ายแล้วกว่า 30 ชุมชน จังหวัดลำปาง 32 ชุมชน และจังหวัดตาก 24 ชุมชน โดยมีเป้าหมายการขยายเครือข่ายไปยังชุมชนข้างเคียงให้ครอบคลุมทุกพื้นที่ เพื่อสร้างความร่วมมือในการป้องกันการเผาในที่โล่งและลดผลกระทบมลพิษหมอกควันต่อไป ●

05.

แลกเปลี่ยนบทเรียน จัดการลุ่มน้ำฝิ่งอ่าวไทย สู่ฝิ่งอันดามัน

กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม (สส.) จัดประชุมเชิงปฏิบัติการแลกเปลี่ยนเรียนรู้การจัดการลุ่มน้ำขนาดเล็ก “บทเรียนลุ่มน้ำฝิ่งอ่าวไทย สู่การเรียนรู้การจัดการลุ่มน้ำฝิ่งอันดามัน” ระหว่างวันที่ 21-23 สิงหาคม 2563 ณ ศูนย์เครือข่ายด้านการประมง บ้านท่าคลอง ตำบลเกาะกลาง

อำเภอเกาะลันตา จังหวัดกระบี่ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อขยายบทเรียนการจัดการพื้นที่ลุ่มน้ำขนาดเล็กของพื้นที่ต้นน้ำปากพนัง สู่พื้นที่ลุ่มน้ำในจังหวัดกระบี่ผ่านการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และการปฏิบัติการร่วมกันในประเด็นต่าง ๆ รวมทั้งสานสัมพันธ์เครือข่ายอนุรักษ์ต้นน้ำสายน้ำปากพนัง

สมาคมคนรักเงาะกระบี่ อปท. เครือข่ายประมงพื้นบ้านจังหวัดกระบี่ และเครือข่ายเยาวชน ผ่านการเก็บขยะทะเล การทำฝายต้นน้ำ การทำแนวเขตอนุรักษ์หอยท่ายาเกา ตลอดจนการเสวนาการจัดการป่าต้นน้ำและการจัดการพื้นที่ชายฝั่งร่วมกัน ●

บนความเคลื่อนไหว

Lego ผลิตตัวต่อจากวัสดุชีวภาพ ลดขยะลงทะเล

ด้วยหลักฐานที่ถูกรื้อค้นพบหลังการสำรวจขยะพลาสติกในมหาสมุทร ทำให้ Lego ต้องกลับมาทบทวนตัวเองและโจทย์ในการทำงานก็ถูกท้าทาย เมื่อตัวต่อชิ้นเล็ก ๆ จำนวนมากไปมีจุดจบที่ท้องมหาสมุทร และชิ้นส่วนพลาสติกเหล่านั้นอาจใช้เวลานานถึง 1,000 ปีกว่าจะย่อยสลาย

ด้วยเป้าหมายในการดำเนินธุรกิจอย่างยั่งยืน เจ้าของ Lego ลงทุนหลายพันล้านเหรียญสหรัฐในโครงการนี้ เริ่มจากการทำวิจัยเพื่อผลิตตัวต่อ Lego แบบยั่งยืน ตั้งแต่ปี 2561 เป็นต้นมามีชิ้นส่วนตัวต่อที่ผลิตจากวัสดุชีวภาพมาสู่ตลาด

Lego รุ่นใหม่เป็นพลาสติกโพลีเอทิลีนจากต้นอ้อย ซึ่งทนทาน ยืดหยุ่น และสามารถย่อยสลายได้ โดยไม่ลดทอนคุณภาพหรือความปลอดภัย คุณสมบัติทางกายภาพนั้นเหมือนตัวต่อรุ่นเก่า ๆ จนแทบสังเกตไม่เห็นหรือแยกไม่ออก ทั้งนี้ทาง Lego ได้ทำงานร่วมกับพันธมิตร WWF เพื่อไม่ให้เกิดผลกระทบต่อความมั่นคงทางอาหาร รวมทั้งจัดหาวัตถุดิบ

อย่างรับผิดชอบ

ปัจจุบันมีผลิตภัณฑ์ Lego ร้อยละ 2 ในตลาดที่ทำจากวัสดุที่ยั่งยืน แต่บริษัทมีเป้าหมายที่ยิ่งใหญ่อยู่ข้างหน้า โดยได้ประกาศว่า พวกเขาจะผลิตของเล่นชิ้นเล็ก ๆ ทั้งหมดเหล่านี้ด้วยวัสดุที่ยั่งยืนเพื่อทดแทนพลาสติกแบบเดิม ๆ ซึ่งใช้เชื้อเพลิงฟอสซิล ภายในปี 2573

นอกจาก Lego แล้ว ยังมีบริษัทเดนมาร์กรายอื่น ๆ อีกหลายแห่งได้ประกาศโครงการที่จะสร้างความยั่งยืนมากขึ้น ภายใน

ปี 2573 ด้วยเช่นกัน

สำหรับ Lego ของเล่นซึ่งได้รับความนิยมมานานกว่า 80 ปี เป็นของตระกูล Kirk หนึ่งในครอบครัวที่ร่ำรวยที่สุดของเดนมาร์ก ●

ที่มา : www.telegraph.co.uk/news/2020/02/04/lego-turn-bricks-green-2030-companys-develops-sugar-cane-wood/
www.thelocal.dk/20200203/lego-to-turn-all-its-bricks-green-by-2030-denmark
ภาพ: lego.com

1.
ลดและเลิกใช้
หลอดพลาสติก

7.
จุดหมุนร้านค้าแบบเติม

2.
ไม่รับ ตะเกียบ
ช้อน ส้อมพลาสติก

6.
นับปริมาณขยะ

7
ทางเลือก
สู่ชีวิต
Zero Waste

3.
พก
ถุงผ้า คู่ใจ

4.
ใช้ภาชนะใส่เครื่องดื่ม
แบบใช้ซ้ำ

5.
แยกขยะ ก่อนทิ้ง

 โครงการโรงเรียนปลอดขยะ: Zero Waste School-DEQP
 โครงการชุมชนปลอดขยะ: Zero Waste-DEQP
 กลุ่มสื่อสิ่งแวดล้อมและกิจการพิเศษ

กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม
 กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

“คุณภาพสิ่งแวดล้อมคือคุณภาพชีวิต”

@deqp

youtube green thailand

deqpth

www.deqp.go.th

Deqp_Thailand